

IDAHO

Waar je de Aarde hoort ademen

De Rocky Mountains zijn de ruggengraat van Noord-Amerika. In de staat Idaho reiken granieten toppen tot boven de 3000 meter hoogte. Bergwandelen is er erg anders dan 'bij ons'. Want ook al loop je niet meer dan een dagtocht vanaf een parkeerplaats, de wildernis begint al voorbij de eerste boom.

TEKST & FOTO'S JONATHAN VANDEVOORDE

Zaagtanden. Zicht op de granieten Sawtooths onderweg naar Alpine Lake.

Onthaasten, daar krijgt een mens in Idaho oneindig veel ruimte voor. Rij je de hoofdstad Boise uit, dan slinger je na twintig minuten al door de prachtige naaldbossen van de Rockies. Hoe uitgestrekt het bosareaal in het westen van Amerika wel niet is kunnen wij, Europeanen, ons niet voorstellen, maar je krijgt het snel in de gaten als je de Ponderosa Highway 21 neemt. Idaho is vijf keer zo groot als Nederland. Anderhalf van zijn twee miljoen inwoners leven in de brede Snake River Valley, vooral in en rond de steden Boise en Idaho Falls. De rest is, op enkele pioniers- en toeristendorpen na, één groene woestijn waar bijna niemand woont. De route die ik de komende dagen volg maakt een grote cirkel rond het groene hart van de staat, hoofdzakelijk gevormd door de Sawtooth en Bitterroot Mountains, al zal ik daarvoor ook wel een stukje door het westen van Montana moeten rijden. Gewoon omdat er geen andere weg is.

En zomaar van achter het stuur spot ik herten, een witkopzeearend en een visarend

Na een lunchstop in het voormalige goudzoekerstadje Idaho City is een pad langs de Crooked River mijn eerste wandeluitstap. Vanaf de *trailhead* loop ik een kilometer of vier langs een kolkende bergbeek die op sommige plekken omgeven wordt door bijna alleen maar zwartgeblakerde, kaarsrechte stammen, het gevolg van een brand in 2016. Natuurbranden zijn de normaalste zaak in het Amerikaanse Westen en bovendien essentieel om het bos jong en vitaal te houden. De droge bodem is inmiddels bezaaid met groene struiken en de kleurrijkste bloemen. Nieuw leven vindt altijd z'n weg.

Sawtooth Mountains

Mijn eerste reisdoel is Redfish Lake. Het grote bergmeer, achtergelaten door een afsmeltende gletsjer en nu omzoomd met gigantische, beboste morenenruggen, vormt het hart van de Sawtooths. Het is eind juni en de meer dan 3000 meter hoge granieten zaagtanden van het massief zijn nog deels met sneeuw bedekt. De Redfish Lake Lodge op de noordoever ziet er uit als een berghut, inclusief terras, maar is feitelijk een prijzige lodge. Het complex vormt de draaischijf van het toeristisch gebeuren hier. Gewone stervelingen, aan de nummerplaten te zien meestal inwoners van Idaho, vieren vakantie op een van de natuurcampings rondom. Ik heb geen tent mee; mijn gehuurde minivan is tegelijk mijn onderkomen op deze reis. Mijn buurman heeft naast zijn enorme trailer-caravan een heuse tipi opgezet waarin hij een houtkachel opstookt. Zijn blauwe rook vult het bos. Het echte wildernisgevoel kan ik nog even uitstellen. Rond Redfish Lake maak ik enkele dagtochten waarbij de

zalige stilte toeslaat zodra de parkeerplaats achter de bomen verdwenen is. De Fishhook Creek Trail loopt tamelijk vlak door een onaangetaste bergvallei zoals je die alleen in natuurdocumentaires ziet: een bergbeek meandert door een hoogveengebied met hoog gras, kaarsrechte naaldbomen links en rechts en een indrukwekkende bergketen als achtergrond die aan de Dolomieten doet denken. Waar ik de grens van de Sawtooth Wilderness bereik, staat een houten kistje met formulieren: wandelaars moeten zich registreren en aangeven wat het plan is (route, overnachten of niet). Als je niet weer uitcheckt, wordt een zoekactie op touw gezet.

Bench Lakes

De volgende dag heb ik een iets ambitieuzer plan. Op de zachte klim tot aan de Bench Lakes moet ik alleen een groepje paardrijdende toeristen, begeleid door twee *wranglers* laten voorgaan. Daarna volgt het stenige pad min of meer de hoogtelijn bovenlangs het meer tot aan het andere uiteinde ervan. Ik loop continu tussen die enorme bomen, ondanks het feit ik hier al boven de 2200 meter hoogte ben. Wanneer ik een pauze neem, word ik met brokjes denappel bekogeld door een nerveuze eekhoorn die mij niet in zijn buurt wil hebben. Twee muil-dierherten sjokken weg. Het laatste uur gaat het bergafwaarts tot op de zuidoever. Bij een vlonder wacht ik op de *lake shuttle*, een motorboot die wandelaars en kampeers voor een prijsje terugbrengt naar de lodge.

Alpine Valley

Op mijn derde dag bij Redfish Lake wil ik tot in het hart van het massief doordringen. Ik heb al vroeg bij de pier afgesproken met Matthew Scrivner, een berggids die me onderweg wetenswaardigheden zal vertellen over de Rocky Mountains. Matthew kent de Rockies goed maar hij kent ook het Mont Blancmassief. Hij komt elk jaar wel in Chamonix en is nieuwsgierig naar wat ik hier als Europeaan kom doen, want "in de Alpen heb je alles." "Dat gevoel van ongerepte wildheid, geen wegen en gebouwen, en dat er van achter elke boom een wild dier tevoorschijn kan komen. Dat pure, dat mis ik in de Alpen", beken ik oprecht. Mijn antwoord amuseert Matthew wel, hij vindt juist de infrastructuur van liften en berghutten bij ons zo geweldig. Het goed aangegeven pad gaat meteen omhoog door een Jurassic Park-achtig oerwoud omgeven door torenhoge granietwanden. De Alpine Valley is een klassiek, door gletsjerijs uitgeslepen, U-vormig bergdal. Na een kleine twee uur lopen slaan we een pad in dat steil omhoog naar een kaarmeer leidt, Alpine Lake. Maar het is het uitzicht op de vallei en de omliggende pieken dat me voor het eerst dat alleen-op-de-wereldgevoel geeft. We zoeken een steen bij het water om een boterhammetje te eten, de muggen van ons af slaand. "Laten we hier niet te lang blijven", stelt Matthew voor. Hij

➔ Een landschap als in een natuurdocumentaire (Fishhook Creek Trail).

➔ Ontspannen in de hooggelegen Gold Bug Hot Springs.

➔➔ Indian paintbrush zie je overal in het Amerikaanse Westen.

↑ Redfish Lake en de Sawtooth Mountains.

houdt de steeds dikker wordende wolken boven de granietpieken in de gaten en vreest een weersomslag. Via dezelfde weg keren we terug. Gelukkig lost de bewolking in de namiddag toch nog op.

Badderen als de Romeinen

Hoe beschrijf je 190 kilometer lang kronkelend cruisen door de bijna onbewoonde kloof van de Salmon River, waarin grillige basaltformaties, hoge bergtoppen en met geurende saliestruiken bedekte hellingen na elke bocht mij wéér doen stoppen voor nog een foto?

Zomaar van achter het stuur spot ik herten, een witkopzeearend en een visarend. Highway 93 van Redfish Lake naar het stadje Salmon moet wel de moeder van alle Rocky Mountain roadtrips zijn.

De Salmon River, die in de Sawtooths ontspringt, is een van de langste vrij stromende rivieren in Amerika: 685 kilometer zonder één stuwdam. De rivier kreeg in de pionierstijd de bijnaam *River of No Return* en wordt nu door rafters gezien als de crème de la crème van Noord-Amerika. Als je er met vlot of kajak eenmaal op zit, kom je er pas na zes tot negen dagen aan de andere kant weer uit.

Het warme water borrelt naast een ijskoud watervalletje uit de bodem in een kiezelpoel en streelt mijn vermoeide lijf

When in Rome, do as the Romans do, gaat het spreekwoord, en Romeinen hadden een badcultuur. Zo ook de Idahoans. Er zit nog wat vulkanisme in de ondergrond hier en gezien douchen er de afgelopen paar dagen niet in heeft gezeten sla ik Goldbug Hotsprings niet over. Het smalle bergpad begint in een zijstraat van de *highway* naast een boerderij. Drie kilometer verderop borrelt het warme water naast een ijskoud watervalletje uit de bodem in een kiezelpoel en streelt mijn vermoeide lijf. Er zijn ook nog drie vriendinnen en iemand die haar huis heeft verkocht en nu alleen met haar hond door het Westen reist. Ons uitzicht is de vallei waardoor ik mij zojuist omhoog heb gewerkt, met daarachter dorre bergen zonder namen.

Lewis en Clark

Het stadje Salmon, gelegen in een agrarische vallei in het oosten van Idaho, ligt op de plek waar in 1805 een belangrijke gebeurtenis in de Amerikaanse geschiedenis plaatsvond. De ontdekkingsreizigers Meriwether Lewis en William Clark waren door president Thomas Jefferson opgedragen om het recent verworven territorium ten westen van de Mississippi in kaart te brengen. Toen ze na meer dan een jaar varen deze plek bereikten, beseften ze dat de Rockies doorsteken via de ontstuimige Salmon River te gevaarlijk zou zijn. De expeditie leek gedoemd. Uiteindelijk wezen de lokale Shoshone-indianen hen op een alternatieve route, verder naar het noorden.

Om mijn reis door Idaho rond te kunnen maken, moet ik de route van Lewis & Clark noordwaarts volgen en een stukje door het westen van Montana reizen. Zodra de weg vanaf de Lost Trail Pass de Bitterroot Valley van Montana induikt, verandert de omgeving. Alles is hier veel groener, met een aaneenschakeling van grote ranches en akkers. Fotogenieke westernstadjes zoals Darby en Hamilton zinderen van de toeristische activiteit.

Montana

Vanuit een natuurcamping aan de voet van de Bitterroot Mountains maak ik een korte wandeling naar een uitzichtpunt boven Blodgett Canyon, een indrukwekkend gletsjerdal van gepolijst graniet. Donkere wolken pakken zich er echter snel boven de bergen samen en ik besluit het bij enkele foto's te laten en snel terug te keren vooraleer de hel, kort maar hevig, losbarst.

De volgende ochtend schijnt de zon en rijd ik westwaarts, de onherbergzame Bitterroots tegemoet, en kom ik weer in Idaho. Ik volg nog steeds de voetsporen van Lewis en Clark die hier in 1805, door hun voedselvoorraden heen, ternauwernood aan uithongering en onderkoeling waren ontsnapt. De expeditie had al zijn hoop op de gastvrijheid van welvarende Nez Percé-stam gevestigd die aan de andere kant van de bergen leefde. De groep heeft het maar net gehaald.

Anno 2023 leg ik deze afstand van pakweg 240 kilometer in dik vier uur af over een asfaltlint. Mijn uiteindelijke reisdoel is McCall, een gezellig vakantieoord aan de oever van Payette Lake. Hier komen Idahoans baden in

↓ Naar het uitzichtpunt op Blodgett Canyon in Montana.

↑↑ De vuurwachterstoren op Tripod Peak (2459 m).

↑ Nieuwsgierige grondeekhoorn in de Bitterroot Mountains.

het warme meer of een ambachtelijk biertje drinken op een van de terrasjes met zicht op de bergen. Mij lijkt het een prima vooruitzicht om hier een relaxte avond door te brengen alvorens op de route terug naar Boise mijn laatste bergwandeling te maken.

Tripod peak

Die begint anderhalf uurtje rijden ten zuiden van McCall. Eerst moet ik wel een vervaarlijk steile bergweg bemee-steren die van slecht asfalt overgaat in grind en dan stenen. Mijn minivan rammelt bijna van zijn chassis en trekt een dikke stofpluim door de ijle lucht. Ik parkeer op een pasje op dik 2400 meter hoogte en begin over een ronde bergkam naar het zuiden te lopen, richting de pun-tinge top van Tripod Peak. Bomen vechten om te overleven hier, een krummholz-zone van jeneverbes en pijnbomen. De laatste hoogtemeters gaan recht de helling op over een veldje rot gras waar de laatste sneeuwveldjes nog maar net verdwenen zijn.

Op de top staat een uitkijktoren vanwaaruit vroeger bos-

BERGWIJZER

De Rocky Mountains zijn feitelijk een uitgestrekte opeen-volging van open hoogvlaktes en geïsoleerde bergketens, van het zuiden van de VS tot in Canada. Enkele rotsachtige bergmassieven van meer dan 3000 meter hoog, omringd door onafzienbare bergwouden en doorkliefd door diepe kloven, typeren het landschap in Idaho..

BESTE PERIODE

Half juni tot begin oktober. Vroeg in de zomer mogelijk nog sneeuwvelden op hoogte.

VERVOER

Vliegen naar hoofdstad Boise met een tussenstop. Geen visum nodig, wel een ESTA-registratie (esta.cbp.dhs.gov/esta). Ter plaatse huur je een auto; Sunnycars (sunnycars.nl) heeft de beste all-inclusive formule.

WANDELEN

Duizenden wandelroutes en gebruikerstips zijn te vinden op het gratis platform alltrails.com. Vaak is het startpunt alleen over een onverharde weg te bereiken die met een gewone auto re-delijk begaanbaar is zolang het droog is.

BESCHREVEN DAGTOCHTEN

- **Crooked River trail** ten N. van Idaho City; ↑↓ 325 m, 14,5 km h/t, T1. Tot aan de eerste brug: ong. 5 km h/t, 1½ uur, nauwelijks hoogteverschil.
- **Fishhook Creek Trail**; ong. 2¼ uur, ↑↓ 90 m, 8 km h/t tot aan de grens van de Wilderness Area, T1.
- **Bench Lakes Trail omhoog en Grand Mogul Trail omlaag**; ong. 5 uur, ↑↓ 380 m, 18,5 km, T2. *Lake shuttle* terug naar de lodge.
- **Alpine Valley**; ong. 5½ uur, ↑↓ 650 m, 19 km h/t, T2. *Lake shuttle* h/t.
- **Gold Bug Hot Springs**; ↑↓ 275 m, 6 km h/t, T2.
- **Blodgett Canyon Overlook**; ↑↓ 165 m, 5 km h/t, T2.
- **Granit Peak (pas, 2492 m) naar Tripod Peak (2459 m)**; 3½ uur, ↑↓ 380 m, 8,5 km h/t, T2. Uitdagende grindweg tot aan het startpunt.

SLAPEN

Motels en hotels zijn er minder dan in andere staten, natuurcampings des te meer. Reserveer ze via recreation.gov. Gratis kampeerplekken op freecampsite.net.

ONZE TIPS

- Idaho is een echt buitensportparadijs. Legio mogelijkheden voor mountainbiken, rafting, kajak-ken en paardrijden. De belangrijkste buitensportcentra zijn Stanley, Salmon, Riggins en McCall.
- Er leven zwarte beren in Idaho, die zijn echter tamelijk schuw. Maak geluid op het pad (bijv. praten, belletje) zodat ze je horen komen. Zie je een eland, houd dan voldoende afstand.

KAARTEN

De ter plaatse te verkrijgen topografische kaarten van de US Forest Service (1:63.000) of van National Geographic (1:75:000) zijn voldoende gedetail-leerd.

➔ Over de moeilijkheidswaardering van bergtochten vind je alle informatie op Bergwijzer.nl.

branden tijdig konden gesignaleerd worden. Nu zijn de ramen dichtgetimmerd. Ver weg aan de horizon in het oosten herken ik de tanden van de Sawtooth Range, waar mijn avontuur begon. In het westen, in de staat Oregon, drijven de Walowa Mountains als een duikboot in een zee van dorre prairie. Tussen hier en daar ergens moet ook Hells Canyon nog liggen, de diepste kloof van Noord-Amerika, maar die is van hieruit niet echt te zien, te groot. In Amerika is alles *big*. Leeg. En wild. Hier hoor je de Aarde nog ademen. ■